

CONSTATIN GAROFLID ȘI VIZIUNEA SA ASUPRA PROBLEMEI AGRARE

Viorel GHEORGHE

Doctor în științe aerospațiale, membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii Divizia de Istoria Tehnicii, al Comisiei de Istorie a Orașelor din România și al Societății de Științe Istorice.

Domenii de interes: istoria aviației, istoria tehnicii, istorie urbană, istorie militară.

Cărți publicate: *Modernizarea orașului Buzău 1880–1950. Arhitectură. Urbanism. Igienă*, Buzău: Editgraph, 2018; coautor *Istoria realizărilor românești în domeniul propulsiei aerospațiale*, București: Printech, 2008; *Contribuții românești în domeniul propulsiei aeronautice*, București: Printech, 2013; *Confruntări aeriene româno-sovietice. Misiuni de bombardament, vânătoare, recunoaștere și lansări de parașutiști (21 iunie 1941–23 august 1944)*, Buzău: Editgraph, 2017.

Constantin Garoflid și viziunea sa asupra problemei agrare

Rezumat. Constantin Garoflid a fost politician, agricultor și un promotor al modernității în agricultura românească. Cu studii de medicină și economie la Paris, Garoflid a devenit unul dintre cei mai cunoscuți specialiști din agricultura românească. Ministru al agriculturii în mai multe guverne, a fost implicat în realizarea reformei agrare de după Primul Război Mondial. S-a luptat pentru înființarea unor instituții științifice precum Institutul pentru Cercetări Agronomice al României și Academia de Agricultură. A fost adeptul marilor exploatații agricole, a folosirii cercetărilor științifice în agricultură și a creării unei legături strânse cu industria. A publicat numeroase articole și cărți despre dezvoltarea agriculturii românești.

Cuvinte-cheie: agricultură, reformă, modernizare, știință, Constantin Garoflid.

Constantin Garoflid and his Vision of the Agrarian Problem

Abstract. Constantin Garoflid was a politician, a farmer and a promoter of modernity in Romanian agriculture. With studies of medicine and economics in Paris, Garoflid became one of the most famous specialists in Romanian agriculture. The minister of agriculture in several governments, was involved in carrying out the agrarian reform after the First World War. He fought for the establishment of scientific institutions such as the Institute for Agronomic Research of Romania and the Academy of Agriculture. He was a proponent of large farms, of the use of scientific research in agriculture and of creating a close link with industry. He has published numerous articles and books on the development of Romanian agriculture.

Keywords: agriculture, reform, modernization, science, Constantin Garoflid.

Constantin Garoflid s-a născut la Căndești, la 18 martie 1872 și a murit în anul 1942. A studiat medicina la Paris, apoi științe economice, agricole și sociale. În capitala Franței, a luat parte, ca student la medicină, la o mare campanie de vaccinare antiholerică, iar pentru această activitate a fost decorat de către statul francez. Garoflid făcea parte dintr-o familie de oameni bogați, cu numeroase afaceri [1, p. 44]. Tatăl său, Alecu Garoflid a avut afaceri în agricultură și morărit, iar în anul 1870 a cumpărat moșia Moisica Banului de la Smeeni, în 1872 a arendat o moșie la Glodeanu-Sărat, în 1876 – moșia Pogoanele, pentru ca în 1895 să cumpere de la familia Vernescu o altă moșie, Șopârliga sau Curca. În 1884 a înființat la Pogoanele o moară de făină acționată mecanic. A murit însă destul de tânăr, la 58 de ani, pe 5 iulie 1896 [2, p. 133-134].

Din viața și activitatea lui Constantin Garoflid

Constantin Garoflid, după moartea tatălui său, a preluat o parte din afacerile acestuia și a preferat să se ocupe de agricultură. În anul 1904, a cumpărat moșia Țintești, iar în anul 1910 a început să cultive vița de vie pe această moșie. Spre marea sa bucurie, vinul produs a avut succes, inclusiv la export. Garoflid a fost primul din România care a folosit un sistem de aspersoare pentru udatul culturilor, iar pentru a proteja locuințele de vânturile puternice din Bărăgan a instalat perdele de protecție din salcâmi. I-a încurajat pe țăranii din Țintești și Smeeni să procedeze la fel, să creeze perdele de protecție. Acestea au fost distruse în anii 1960–1970, cu efecte devastatoare asupra vieții oamenilor [3, p. 198].

Înainte de declanșarea Primului Război Mondial, clasa politică românească dezbătea intens două mari chestiuni de politică internă și anume realizarea unei noi reforme agrare și introducerea votului universal. Tânărul politician Constantin Argetoianu a scris, în 1913, o broșură pe tema reformei agrare în care a susținut că doar marile exploatații agricole pot fi viabile. Argetoianu sublinia că trebuia să existe o diferență majoră între marea proprietate și exploa-

tațiile agricole. Argetoianu a descoperit că aceleași idei erau promovate și de către Constantin Garoflid. Cei doi s-au întâlnit la Nicu Filipescu, iar Argetoianu nota că „agerimea inteligenței sale mă sedusesse”. La începutul anului 1918, la recomandarea sa, Averescu l-a desemnat ministru al agriculturii. Totuși, nu a stat mult pe acest post și și-a dat demisia.

În guvernul Marghiloman, Garoflid a fost, din nou, ministru al agriculturii și domeniilor. Lipsit de tact, el a propus un proiect de lege prin care să se introducă munca obligatorie sau silnică în mediul rural [4, p. 231]. Realitatea din satele românești, în anul 1918 era cumplită, mai ales a celor aflate sub ocupație sau în zona frontului. Valurile de soldați ruși bolșevizați care amenințau cu distrugerea țării, numeroasele epidemii, frica de rechiziții, spaima că tot teritoriul țării va fi ocupat a făcut ca foarte puține ogoare să mai fie cultivate. Garoflid a considerat, după încheierea păcii de la București cu Puterile Centrale, că era nevoie de impunerea ordinii în agricultură. Ca urmare, l-a convins pe Marghiloman că singura soluție o reprezenta decretul prin care se introducea munca forțată. Această idee a provocat atât de multă opoziție din partea societății civile, încât decretul nu a mai fost aplicat [5, p. 130]. Constantin Argetoianu, marele combinator al politicii românești interbelice, a avut în memoriile sale cuvinte foarte dure la adresa majorității politicianilor vremii. În cazul lui Constantin Garoflid, situația este diferită, pentru că Argetoianu are cuvinte de apreciere la adresa sa, chiar și atunci când nu era deloc de acord cu acțiunile acestuia.

În viziunea lui Argetoianu, decretul-lege din 1919 prin care s-a reglementat expropriea marilor proprietăți agricole, realizat de I.G. Duca, în calitatea lui de ministru al agriculturii, a avut marele păcat că a considerat reforma agrară ca una de importanță juridică și nu economică. Mai mult, Argetoianu considera că Duca a acționat în pripă, pentru a emite acest decret, din ură față de marii proprietari agricoli. A fost distrusă marea cultură exact atunci când țara avea nevoie de aceasta, pentru a putea exporta cât mai multe cereale. Noii proprietari de

Țărani din zona Prahova

pământ nu au primit sprijin pentru procurarea de mijloace tehnice, cu care să poată lucra terenurile. Argetoianu era convins că prin această reformă, liberalii doreau să slăbească popularitatea generalului Averescu [4, p. 57].

În februarie 1920, Argetoianu a avut o discuție cu Vintilă Brătianu și I.G. Duca, referitoare la noul guvern condus de generalul Averescu. În timpul discuției, Argetoianu a afirmat că Averescu nu avea intenția de a ataca decretul-lege din 1919, prin care s-a realizat reforma agrară. În acest sens, se dorea constituirea unui minister special pentru reforma agrară, condus de Garoflid. Credea că acesta, adept al marilor exploatații agricole v-a modifica legea agrară, conform viziunii sale. Totuși, Garoflid era un om inteligent și integru și a înțeles că odată țăranul împrorietărit era foarte greu să faci orice altă modificare a reformei agrare. A reușit să ajusteze anumite prevederi, dar nu s-a atins de esența reformei [4, p. 111].

Averescu a fost de acord cu aducerea lui Garoflid în noul guvern și se pare că, de fapt, chiar îl simpatiza, pentru activitatea și viziunea pe care o avea, chiar dacă nu uitase modul în care acesta își dăduse demisia din guvernul său în 1918 [4, p. 116].

Desemnarea lui Garoflid la conducerea acestui minister a fost considerată unanim, ca

o soluție excelentă. Era un „teoretician încăpățânat ca un catâr pe care nimic și nimeni nu-l putea întoarce” [4, p. 232]. Argetoianu era convins, după cum am văzut, că va realiza o reformă agrară după dorințele sale, numai că Garoflid a înțeles că lucrurile nu se mai pot schimba. În afară de aceasta, Garoflid era pe o poziție destul de delicată politic. Mare admirator al Germaniei, în 1918 a declarat-o public, că România trebuie să aibă o politică alături de aceasta. Prezența sa în guvernul Marghiloman a contat de asemenea. Ca urmare, în Parlament, el era foarte ușor de atacat, mai ales de către grupul condus de Virgil Potârcă. În ședințele Consiliului de Miniștri, Garoflid din nou a arătat că nu se mai poate schimba reforma agrară, iar poziția sa a fost acceptată de către Averescu, spre marea supărare a lui Argetoianu [4, p. 235]. Acesta considera că Garoflid și-a bătut joc de o mare răspundere și că, indirect, era vinovat de înglodarea în datorii a agricultorilor și că nu a fost sincer și hotărât alături de el [4, p. 233]. Trebuie spus că, de fapt, Garoflid nu a renunțat niciodată la ideile sale, dar, a fost un om realist și a înțeles că reforma agrară de după Primul Război Mondial a avut, în primul rând, un caracter social și nu unul economic. O nuanță pe care Argetoianu, cu toată experiența sa politică, nu a vrut să o înțeleagă și să o accepte.

În ciuda acestor opinii, relațiile lui Garoflid cu Argetoianu au rămas puternice, iar acest lucru s-a văzut în perioada următoare [4, p. 186]. În 1923 s-a petrecut ruptura între Argetoianu și Averescu. Singurii care s-au situat de partea lui Argetoianu au fost Garoflid, generalul Rășcanu și Văleanu [6, p. 28]. Garoflid a fost extrem de indignat de acuzele aduse unui om „a cărui cinste nu putea fi pusă la îndoială de nimeni” [4, p. 281]. Ruptura dintre Averescu și Argetoianu a avut efecte și la nivelul filialei din Buzău. Constantin Garoflid, deși era ales președinte al organizației buzoiene a preferat să plece și să lase conducerea acesteia generalului Constantin Coandă. A revenit la conducerea acesteia în 1926, până la 10 martie 1929, când pleacă definitiv și înființează Liga Agrară [7, p. 70]. S-a retras definitiv din politică în 1932, când era deputat de Buzău [3, p. 199].

Garoflid a fost implicat în numeroase organisme de conducere a agriculturii românești. În 1918 a fost desemnat membru al Consiliului Superior al Agriculturii, în 1927 – președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole și Viticole [8], în 1928 – secretar al Camerelor Profesionale, în 1937 – membru în Consiliul Superior al Agriculturii și în Consiliul Superior Economic.

Constantin Garoflid, în calitatea sa de ministru al Agriculturii și Domeniilor în perioada 1926–1928, a avut o contribuție majoră la înființarea Institutului de Cercetări Agronomice al României. El a susținut elaborarea acestei legi și s-a luptat în Parlament pentru ca ea să fie aprobată. Expunerea de motive a avut loc în ziua de 9 aprilie 1927, în Camera Deputaților, de către Constantin Garoflid. Referitor la această lege el spunea că „Populația care sporește și nevoile crescânde ale fiscului impun dezlegarea problemei agrare într-un singur chip – prin sporirea producției, deci tehnica agricolă trebuie perfecționată și agricultura intensificată. Însă aceste posibilități nu pot fi realizate decât aplicând agriculturii noastre metodele și cucceririle științei. Desigur, datele științei generale și tehnicile din alte țări ne stau la dispoziție, dar valabilitatea lor pentru împrejurările noastre particulare este limitată”. Vintilă Brătianu,

Vânzarea legumelor la oraș. Colecție personală

deși era dintr-un partid de opoziție a susținut cu ardoare această lege. În discursul său el a spus: „Cred că într-o țară agricolă ca a noastră este nevoie de un astfel de institut, care să facă legătura între știința teoretică și aplicarea ei practică, ceea ce este, după noi, țelul lui de căpetenie”. Proiectul de lege a fost adoptat la 4 mai 1927 și astfel a apărut Institutul pentru Cercetări Agronomice al României. Conform legii nr. 32/1927, acest institut era format din cinci secțiuni și anume: Fitogenetică și Fitotehnie; Chimie, Microbiologie și Fizică Agricolă; Fitopatologie, Entomologie și Parazitologie; Creșterea Animalelor; Mașini, Îmbunătățiri Funciare și Construcții Rurale. Au fost înființate noi stațiuni agronomice, viticole, horticoale, sericicole în toate regiunile țării, precum și stațiuni speciale pentru ameliorarea plantelor. Printre acestea au fost Stațiunile pentru Ameliorarea Plantelor de la Cluj, Câmpia Turzii, Iași, Târgu-Frumos, Cenad și Valul lui Traian, Stațiunea Bărăganul de la Mărculești, Stațiunea Chimico-Oenologică de la București, Stațiunea

Culesul viilor

Rumänische Bauren-Weinerte

Culesul viilor. Colecție personală

Fito-patologică a Basarabiei de la Chișinău, Centrul de Cercetări pentru Mașini Agricole. La 1 ianuarie 1928 a fost numit în fruntea acestui institut un mare savant și anume Gheorghe Ionescu-Șișești. În 1932, printr-o altă lege, prima secțiune a fost divizată în Secțiunea de Ameliorare a Plantelor și Controlul Semințelor și Secțiunea de Economie Rurală.

Constantin Garoflid a fost membru fondator al Academiei de Științe din România [9, p. 137], iar din ziua de 13 decembrie 1935 a devenit membru titular la secțiunea Biologie Aplicată, alături de profesorii universitari Marin Drăcea, C. Mihăilescu, Gheorghe K. Constantinescu, Aurel Crăifăleanu [9, p. 54]. Această secțiune a avut o activitate științifică intensă în anii 1935-1940. Într-un raport al activității Academiei de Științe (devenită din 1938, ca urmare a unui decret regal Institutul de Științe al României), din 1940, rezulta că cele mai multe conferințe științifice, 209 la număr, au fost organizate de către secțiunea Biologie Aplicată [9, p. 171]. Tradiția s-a păstrat și, în anii 1940-1941, au fost organizate alte 44 de conferințe. Indiscutabil, Constantin Garoflid a avut rolul său în organizarea acestora.

În 1938, Uniunea Sindicatelor Agricole și Viticole, redenumită Uniunea Centrală a

Sindicatelor Agricole, al cărei președinte era Constantin Garoflid, a propus transformarea Societății Naționale de Agricultură în Academia Agricolă. Abia la 22 mai 1941, Adunarea Generală a Societății Naționale de Agricultură, la inițiativa lui Constantin Garoflid și cu sprijinul lui I. Schitiu, care era atunci ministrul Agriculturii și Domeniilor, a decis înființarea Academiei de Agricultură a României. Decretul-lege nr. 229, din 13 august 1941, a consfințit înființarea acesteia, cu scopul de a „contribui la progresul cercetărilor științifice în domeniul agriculturii, în sensul ei cel mai larg, și de a dezvolta în țara noastră cercetările în această direcție prin coordonarea și cooperarea activității științifice românești și adunarea documentării necesare pentru folosința agriculturii practice de pe tot cuprinsul țării.” Prin Decretul-lege nr. 500, din 1942, au fost desemnați 47 de membrii titulari ai acestui for științific. Alături de Grigore Antipa, Traian Săvulescu sau Gheorghe Ionescu-Șișești, îl regăsim și pe Constantin Garoflid. La 10 iulie 1942, adunarea de constituire a Academiei de Agricultură l-a ales ca președinte pe Constantin Garoflid, ca vicepreședinti pe Gheorghe Ionescu-Șișești, Alexandru Ciucă și Aurelian Pană, iar ca secretar general – pe Nicolae Săulescu. Din păcate, la scurt timp după ce a

fost ales în fruntea Academiei de Agricultură, Constantin Garoflid a părăsit această lume.

Garoflid și *Enciclopedia României*

În 1938 a apărut *Enciclopedia României*, o operă de mare importanță pentru cultura acestei țări. În volumul I se regăsesc două contribuții referitoare la țărănimie și problemele ei și anume *Organizarea socială a țărănimii* de către Henri Stahl și *Regimul agrar în România* de către Constantin Garoflid [10].

În acest articol, Garoflid face o prezentare a problemei agrare, începând din secolul al XIX-lea de pe aceleași poziții, ale adeptului marilor exploatații agricole, dar nu și al mării proprietăți funciare [11, p. 577]. El considera că reforma agrară a lui Cuza nu s-a făcut prin înțelegere politică, ci prin impunere administrativă. Principalul obiectiv al legii a fost desființarea muncii silite, dar, pentru că populația era rară, forța de muncă nu era ușor de găsit. Rezultatul a fost că țăraniii împroprietăriți au preferat să lucreze doar pământul primit, nefiind interesați să lucreze și pe moșiile boierești [11, p. 578]. Pentru a schimba această situație, în 1886 și 1872, au fost adoptate legi ale învoierilor agricole, prin care s-a introdus din nou o muncă silită pentru țărani, mult mai împovăraătoare decât claca. Rezultatul a fost că țăranul a devenit un adevărat rob și sărăcia a devenit cruntă în multe sate. Clasa politică era conștientă că aceste legi nu aduc rezultatele dorite și, în 1882, a fost adoptată o altă lege, care a încercat să mai ușureze viața țăranilor. Învoielile agricole se stabileau pe o perioadă de doi ani, iar țăranul avea două zile pe săptămână, pentru a-și lucra propriul pământ.

În 1893, a fost adoptată o nouă lege a învoielilor agricole, care permitea realizarea de învoieli, după dreptul comun. De data aceasta, situația era diferită. Creșterea demografică, mai ales în mediul rural, a făcut ca să apară un excedent de forță de muncă. Nici această lege nu a rezolvat problema agrară. Loturile de pământ date țăranilor erau mici, de maxim 5 hectare și nu permiteau decât o agricultură de subzistență. Felul în care au fost împroprietăriți țăraniii a fost deficitar și nu a ținut cont de multe realități

Cioban la începutul secolului XX.

Colecție personală

din satul românesc. Pentru că aceste loturi erau și divizibile, în timp ele au ajuns să se reducă. Dar și aici apăreau tot felul de opreliști cu efecte negative pe termen lung. Nu aveau voie să cumpere pământ decât țăraniii care nu aveau deloc sau sub 5 hectare. De aceea, țăranul a fost nevoit să accepte învoielile agricole. Toate aceste legi au împiedicat apariția unei burghezii rurale, iar țăraniii harnici au fost defavorizați. De aceea, nu este deloc întâmplător că în fruntea răscoalei din 1907 au fost tocmai țăraniii frunțași, cei mai nedreptățiți de legile agrare [11, p. 579].

După această răscoală, clasa politică a fost nevoită să adopte o serie de măsuri, care au dus la intervenționismul statului în contractele agricole. A apărut Consiliul Superior al Agriculturii, inspectorii agricoli și comisii județene, care stabileau pentru fiecare comună maximum de arendă, maximum de dijmă și minimum de salariu. O altă lege a fost cea împotriva trusturilor arendașești, care acaparaseră mii de hectare și care impuneau un veritabil monopol pe zone mari din țară. A fost înființată Casa Rurală, care cumpăra moșiile scoase la vânzare și apoi le distribuia țăranilor, în loturi de 5 hectare. Deși rezultatele au

fost favorabile, erau prea puține față de nevoile țaranului. În 1912, Parlamentul a adoptat legea privind moșiile de mână moartă, adică a celor care nu mai aveau moștenitori. Acestea intrau în proprietatea statului și erau apoi vândute țăranilor, în loturi de 5 hectare, indivizibile sau în loturi de 15-20 hectare, divizibile în loturi de 5 hectare. Țăranii care doreau să cumpere trebuiau să plătească un acout de 15%.

În 1913, Ionel Brătianu a cerut, într-o scrisoare faimoasă, lărgirea dreptului de vot și exproprierea parțială a marilor proprietăți agricole. Abia în 1917, Parlamentul aflat la Iași a luat în dezbateră aceste propuneri. Eșecul campaniei din 1916 și teama de influența bolșevismului rusesc a făcut ca Parlamentul să adopte o decizie radicală și anume exproprierea a două milioane de hectare de teren agricol, din moșiile care aveau peste 100 de hectare, exproprierea în întregime a terenurilor cultivabile ale Domeniilor Coroanei, Casei Rurale, a persoanelor străine etc. Plecarea de la putere a liberalilor a făcut ca această reformă să nu fie aplicată atunci [11, p. 580].

În 1918, guvernul Marghiloman a venit cu propria viziune. Constantin Garoflid era cel care conducea Ministerul Agriculturii și Domeniilor și el a propus legea arendării obligatorii și a vânzării voluntare a unei părți din pământul mării proprietăți. Pentru Garoflid, arendarea obligatorie era un prim pas către realizarea unei noi reforme agrare. Legea a fost aspru criticată de toate partidele politice și ca urmare nu a mai fost aplicată [11, p. 581].

Reforma agrară și-a reluat cursul în toamna anului 1918. La 15 decembrie 1918 a fost publicat decretul pentru exproprierea marilor proprietăți, după un principiu matematic. Ca urmare, aproape 600.000 de hectare au rămas nelucrate ani buni, din cauza lipsei forței de muncă. Acest decret a avut și alte deficiențe, astfel că doar 1,5 milioane de hectare din marea proprietate au fost expropriate [12, p. 52].

Guvernul Averescu a avut ca prioritate, în anul 1920, continuarea reformei agrare. Constantin Garoflid, revenit pe scaunul ministerial a încercat să găsească soluții, atât pentru exproprierea a încă 500.000 de hectare, dar și

pentru păstrarea unor mari moșii, care erau viabile economic. Problema cea mai serioasă era aceea că nu se puteau găsi metode, în situația existentă atunci, pentru trecerea la o agricultură extensivă. De aceea, Garoflid a renunțat la principiul matematic pentru criterii economice, specifice pentru fiecare regiune istorică a țării. Această lege permitea schimbul de proprietăți agricole între provinciile istorice. A fost permisă cumpărarea de terenuri agricole, de maxim 25 de hectare la munte și 100 de hectare la câmp. O prevedere care avantajează țăranii cu spirit întreprinzător, dar care a fost modificată prin legile din 1925 și 1929, care micșorau aceste suprafețe la maxim 15 hectare, indiferent de relief. Garoflid dorea ca această lege să ajute la formarea țăranimii mijlocii, care, în 1920 nu însemna decât 16% din totalul țăranilor, comparativ cu minim 30% în statele dezvoltate [12, p. 53]. Din păcate, soluțiile lui Garoflid, care urmăreau consolidarea micii proprietăți și dezvoltarea celei mijlocii nu au fost acceptate. O altă noutate era apariția în lege a „bunurilor de familie”, care însemnau casa, grădina și terenul alăturat, până la 1 hectar, care nu puteau fi ipotocate sau vândute silit. În paralel, a fost aprobată și o nouă lege a islazului comunal, care intenționa constituirea de islazuri comunale, pășuni de rezervă, islazuri alpine și de baltă. Din păcate, această lege, care permitea despăduriri pentru constituirea de islazuri comunale a dus la numeroase abuzuri, mai ales în zona de munte, unde mii de hectare de pădure au fost tăiate [11, p. 583].

În anul 1921 au fost adoptate și legile care vizau împrumutarea în noile provincii ale țării sau repararea unor disfuncționalități apărute în timpul aplicării reformei. Pentru a evita un comerț extern păgubos, în 1922, au fost impuse taxe de export, prohibitive pentru grâu și celelalte cereale, de aproximativ 30%. Rezultatul a fost o sărăcire cruntă a țăranimii și acumularea de mari datorii. Abia în 1927, guvernul a eliminat aceste taxe de export, dar era prea târziu. Marea Criză Economică a amplificat foarte mult sărăcia în mediul rural. A fost nevoie ca, în 1932, să fie adoptată legea conversiunii datoriei agricole, prin care datoriile țăranilor, care aveau în

Constantin Garoflid

proprietate sub 10 hectare au fost reduse la jumătate. Aceste datorii însumau 37 de miliarde de lei, iar statul a preluat asupra sa datorii de 13,5 miliarde lei.

Constantin Garoflid constata, în 1938, că legile reformei agrare din 1920–1921, cu toate imperfecțiunile avute, au dus și la creșterea prosperității în rândul țărănimii. Au fost ridicate case mari și spațioase în multe dintre satele românești, populația a crescut, comerțul în mediul rural era pe un trend ascendent [13]. Cu toate acestea, problema rurală rămânea dificilă. Țăranul înlocuise, la munca câmpului, boul de jug cu calul, care nu avea productivitatea primului. Arăturile erau mai puțin adânci, producția redusă, calitatea recoltelor era slabă, iar prețul de vânzare – unul mic. Proprietatea mică se îndrepta spre pulverizare, iar mulți țărani nu manifestau interes pentru metode moderne de producție sau nu aveau resursele materiale pentru a cumpăra utilaje noi, performante. Legile agrare nu erau suficiente, era nevoie și de o administrație agricolă care să ajute țăranul în munca sa, era nevoie de drumuri moderne și de dezvoltarea schimburilor comerciale externe. Creșterea demografică importantă din mediul rural era o altă provocare. Apariția acestui ade-vărat proletariat trebuia folosită în exploatațiile agricole, dar mai ales în industrie. În viziunea lui Garoflid, dezvoltarea industriei era o necesitate de stat, pentru a prelua forța de muncă excendentă din mediul rural, iar viitorul agriculturii era doar alături de industrie [11, p. 585].

Constantin Garoflid a rămas în memoria urmașilor ca „un excelent cunoscător al agriculturii

românești”, „împătimit iubitor al pământului românesc”, „principalul autor al Legilor Reformei Agrare din 1921”. De asemenea, a militat pentru dezvoltarea exploatațiilor agricole, pe mari suprafețe, introducerea cadastrului, mecanizarea lucrărilor agricole, pentru constituirea unui corp agronomic de stat, care să faciliteze introducerea progresului tehnic în agricultură. Putem spune, fără a greși, că el a fost nu doar un om politic, dar mai ales un om de știință.

Note și referințe bibliografice:

1. Niculescu, Valeriu. *Contribuții la monografia economică a județului Buzău*. Buzău: Editgraph, 2008, p. 344.
2. Nicoară, Marius-Adrian. *Constantin Al. Garoflid, vizionarul agriculturii românești*. În: Nicoară, Marius-Adrian; Vasilescu, Alfred; Mihalcea, Marius Daniel, „Buzoieni la Centenarul Marii Uniri-Anul 2018”. Buzău: Alpha MDN, 2019, p. 598.
3. Nicolescu, Valeriu; Avram, Valeriu; Nicoară, Marius-Adrian. *Personalități buzoiene 1918–2018. 500 pentru România*. Buzău: Alpha MDN, 2018, p. 607.
4. Argetoianu, Constantin. *Memorii*, Vol. VI. București: Machiavelli, 1996, p. 336.
5. Argetoianu, Constantin. *Memorii*, Vol. V. București: Machiavelli, 1995, p. 333.
6. Argetoianu, Constantin. *Memorii*, Vol. VII. București: Machiavelli, 1996, p. 327.
7. Frîncu, Viorel. *Consemnări publicistice. Articole. Comunicări. Studii*. Buzău: Editgraph, 2012, p. 206.
8. Instituție înființată în anul 1893 și avea ca scop dezvoltarea agriculturii și industriei alimentare. La început a depins de Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, de la care primea o subvenție anuală. În frunte avea un președinte ajutat de un comitet și un consiliu de administrație format din șase membri. A fost desființată în 1947.
9. Scurtu, Ioan, Lungu; Corneliu, Mihai. *Istoria Academiei de Științe din România (1935–1948)*, Vol. I. București: Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2013, p. 288.
10. Juravle, Alina. *Henri H. Stahl, Constantin Garoflid și „chestiunea rurală” în preajma anului 1938*. În: „Transilvania”, nr. 10/11, 2014.
11. Garoflid, Constantin. *Regimul Agrar în România*. În: „Enciclopedia României”, Vol. I, p. 1052.
12. Avram, Valeriu. *Înființarea Partidului Țărănesc și evoluția sa politică până în anul 1926*. București: Scrib, 2014, p. 98.
13. Garoflid, Constantin. *Însemnătatea proprietății mari și mijlocii – rolul ei în economia țării*. În: „Universul”, an 55, nr. 91, 2 aprilie 1938.